

رێزی ئافرهت له ئیسلامدا

[کردی - کوردی - kurdish]

شیخ محمد جمیل زینو

وه‌رگی‌رانی: ئومید عمر چروستانی

پیداچونه‌وی: پشتیوان سابیر عه‌زیز

2014 - 1435

IslamHouse.com

تكريم المرأة في الإسلام

« باللغة الكردية »

محمد بن جميل زينو

ترجمة: أوميد عمر علي

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

2014 - 1435

IslamHouse.com

رېزی ئافرهت له ئیسلامدا

سوپاس بۆ خوای گهوره ومیهره بان، وه درود و سه لات و سه لام له سه ر محمد المصطفی وئال و بهیت و یار و یاه و رانی هه تا هه تایه .

عه ره به کان له پېش هانتی ئیسلامدا زۆر رقیان له ئافرهت و په گه زی می ده بوویه وه، ئافره تان لای نه فامانی عه ره ب مایه ی عه یب و عار و سه رشوړی بوون بویان، بویه له پیناو پرزگار بوون له و شه رمه زاریه ده هاتن زینده به چالیان ده کردن، کاتیکش ئایینی پیروزی ئیسلام هات ریز و شکوی گه رانده وه بۆ ئافره تان و پرېگری کرد له و دیارده نه شیوا و قیزه ون و نامرؤفانه یه، قورئانی پیروژ وینایه کی ناشیرینی بۆ کردووه، وه ک فه رموویه تی : ﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ * يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ﴾ [النحل: ۵۹].

واتا : خو ئه گه ر مزده ی بوونی کچ بدریت به یه کیك له و نه فامانه، پرووی گرزو تال ده بیئت و ره ش داده گیرسیت و سینه ی پر ده بیئت له خه م و په ژاره * له داخ و خه فه تی ئه و مزده ناخو شه، خو ی ده شارپته وه له خه لکی و به ته نها (بیر ده کاته وه): ئایا بیه یلپته وه به زه لیلی و سووکی و بی نرخی، یاخود زینده به چالی بکات و بیخاته توپی خاکه وه، ئاگاداربن؟! ئای که چه نده

خرابه ئەو بېريارهى كه دهيدەن!! (وهچه و نهوهى خوڤيان زينده بهچال دهكەن).

نهك هەر هينده بگره خواى گهوره به توندترين شيواز سهرزهنشتى كردوون تاوهكو واز بهين لهو كاره نهگريسهيان، وهك فهرموويهتى: ﴿وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ * بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴾ [التكوير: ٩].

واتا: كاتى كيزى زينده بهچالكراو پرسيارى ليكرا * بههوى چ تاوانيكهوه كوژرا..!؟

هيشتا لهسهرهتاي هاتنى ئيسلاميشهوه كچان لهلايهن ئەوانهوه كه بروايان نههينابوو هەر زينده بهچال ئەكران، تهنهابهتاوانى ئەوه كهبوچى كچن!! (قهيس) هاته لاي پيغهمبهر (صلى الله عليه وسلم) وتى: من لهسهر دهى جاهيليهتدا كچانى خوم زينده بهچال دهكرد، دهبى چ بكهه ئەه پيغهمبهرى خوا! فهرمووى: بچۆ لهباتى ههريهكهيان بهندهيهك ئازاد بكه، وتى: ئاخىر من وشتر دارم! فهرمووى: دهبرۆ لهباتى ههريهكهيان وشترىك سهر بپره [مسند عبدالرزاق: ٣/٣٥١].

ئيسلام هات بهديد و وتيپروانينيكى جياوازهوه تهماشاي ئافرهتى كرد:

۱- ئىسلام تەماشای ئافره تان ناکات وهك که سیکی ژیر دهسته وزۆللیکراو، یان به سووک و کهم نرخى بزانیّت، وهك ئەو به کهم و سووک سهیرکردنەى عەرەبهکان له سەردەمی نەفامییدا بۆ ئافره تیان هەبوو، نەخیر ئىسلام بەرەحمەتییکی فراوانه وه هات بۆ سەرجه مەرۆقه کان، مانای مەرۆف بوونی بۆ ئافره تان گەراندە وه، به شیوهیهك ئافره تی کرد به هاوبه شی پیاوان له مافه کانیاندا، نهك تهنها دیاری کردنی ماف بگره ئەرکیشی پێ سپارد، ئەرك پێ سپاردنیش خۆی له خۆیدا دانانی گرنگی و پله و پایه یه بۆیان، ئەركیك که له گه ل که سیتی ئافره تدا بگونجیّت، له بهرامبه ریشدا کۆمه لیك ئەرك وه فرمانیشی خسته ئەستۆی پیاوانه وه که له گه ل پیاوه تیاندا بگونجیّت، له به هیزی جهسته و دهسه لات و به ره نگار بوونه وه ی فرۆفیلی ناحه زان و خوڤاگری له سه ر ناخۆشی و نه هامه تیه کان، که له گه ل لیپرسراویه تی پیاوان به سه ر ئافره تانه وه زۆر شیاوه، به مه ش له ئىسلامدا پیاوان وه لی و گه وه ولیپرسروای ئافره تانن، پاریزگار و خۆبه ختکه رن بۆیان به هیز و مال و ته نانەت به خوینیشیان، [به کورتی و کوردی ئافره تان خانم و شابانوی مالن و پیاوانیش خزمه تکاریانن].

۲- یه کیکی تر له و ریز و پله و پایانه ی که ئىسلام ناویه تی له ئافره تان ئەوه یه هاوشانی کردوون له گه ل پیاواندا له شایسته بیان بۆ راپه راندنی ئەرك و فه رمانه کاند، مافی ئەوه ی پێداوه که هه لسوکه وت بکات به و شتانه ی که مولکی خۆینی، راسته وخۆ

هه لسوکه وت بکات به هه موو هه ق و مافه کانی خوویه وه، وهک ماف و هه قی کرپین و فروشتن، و هه قی ئه وهی هه یه که پاره و مولک و سامانی خوئی بدات به قهرز به که سیکی تر، هه قی ئه وهشی هه یه که خاوه ندرایتی هه موو مولکیکی خوئی بکات، ئه مانه و چه ندان هه ق و مافی تر .

۳- خوی گه وره ریژی ناوه له ئافرته تان به وهی پپی راگه یاندوین که مروقه کانی له نییر و مییهک خهلق کردوه، له هه مان کاتدا پیوه ری چاکیه تی و باشیه تی لای خوی گه وره ته نها له خواترسان و ته قوایه، وهک فه رموویه تی : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴾ [الحجرات: ۱۳].

واتا : ئه ی خه لکینه بیگومان ئییه هه مووتانمان له نییرو مییهک دروست کردوه (که باوکه ئاده م و دایکه هه وایه) و کردوو مانن به چه نده ها گهل و تیره و هوژی جوړبه جوړ، تا یه کتر بناسن و په یوه ندیتهان خویش بیته به یه که وه ... به راستی به پزترینتان لای خوا ئه و که سانه تان که زورتر له خواترسه و فه رمانبه رداری خوییه، بیگومان خوا زاناو ئاگیه به هه مووان .

۴- یه کیکی تر له و پیزانهی ئاینی پیروزی ئیسلام ناویه تی له
 ئافره تان ئه وه یه گرنگی داوه به فیژکردنیان، ئه ویش به به لگه ی
 ئه م ریوایه ته : **عن أبي سعيد الخدري: قالت النساء للنبي ﷺ: «غلبنا عليك
 الرجال، فاجعل لنا يوماً من نفسك، فوعدهن يوماً لقيهن فيه، فوعظهن،
 وأمرهن، فكان مما قال لهن: ما منكن امرأة تُقدم ثلاثة من ولدها إلا كان لها
 حجاباً من النار، فقالت امرأة: واثنين؟ فقال: واثنين» [أخرجه البخاري
 (۱۰۱) باب هل يجعل للنساء يوم على حدة في العلم] واتا : ئه بو
 سه عیدی خودری (خوای لی رازی بیّت) ئه گپیژته وه و ده لیّت :
 ئافره تان ووتیان به پیغه مبه ری خوا (صلی الله علیه وسلم)
 پیاوان ده ستیان گرتوه به سه ر تودا و ئیمه ش له تو بی به ش
 بووین، رۆژیک خۆتمان بو ته رخا ن بکه، پیغه مبه ری خوایش (صلی
 الله علیه وسلم) به لیژی رۆژیکی پیژان و له و رۆژهدا ده گه یشت
 پییان، ئامۆژگاری ده کردن و فه رمانی به چاکه پی ده کردن، له و
 شتانه ی که پیی ده فه رموون : ده یووت پییان : هه ر ئافره تیک له
 ئیوه سی منالی له پییش خو یه وه وه فاتی کردبن و ئارامی گرتبیت
 له سه ر مردنیان به و ئومیده ی که لای خوای گه وه پادا شتی خیر**

دهدریته وه، ئه وه بیگومان ده بن به ریگریک له نیوان ئه وه ئاگردا،
 ئافره تیک ووتی : ئه ی پیغه مبهری خوا ئه ی ئه گهر دوو منالی
 مردبن؟ پیغه مبهری خوایش (صلی الله علیه وسلم) فه رموی :
 دوانیش بن ههر ده بیّت .

۵- یه کیکی تر له و ریژانه ی که پهروه دگار ناویه تی له ئافره تان
 ئه وه یه که شانی به شانی پیاوان له قورئانی پیروژدا ناوی
 هیناون، وه ک فه رموییه تی : ﴿ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ
 وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ
 وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ
 مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴾ [الأحزاب: ۳۵].

واتا : به راستی پیاوان و ئافره تانی موسولمان، پیاوان و
 ئافره تانی ئیمان دار، پیاوان و ئافره تانی ملکه چ و فه رمانبه ردار،
 پیاوان و ئافره تانی راستگو، پیاوان و ئافره تانی خوگر، پیاوان و
 ئافره تانی له خوا ترس، پیاوان و ئافره تانی به خشه نده، پیاوان و
 ئافره تانی پوژوووان، پیاوان و ئافره تانی داوین پاک و ئه وه پیاو و

ئافره تانهی که زۆر یادی خوا ده کهن، به خشین و لی بوردیهی و
پاداشتی زۆر مه زن و بی سنووریان له لایه ن خوی گه وره وه بو
ئاماده کراوه (هه ر که دونیا یان به جیهیشت پیی شاد ده بن).